

RAST STANOVNIŠTVA, GLOBALIZACIJA I PROIZVODNJA HRANE

Profesor: dr Đorđe Ćuzović

Studenti:

Teodora Lazić

2019/200019

Milica Raca

2019/200025

Rast stanovništva

- Stručni magazin „*The Lancet*“ objavio da će na Zemlji najverovatnije biti 8,8 milijardi stanovnika. Najviše stanovnika će biti 2064. godine oko 9,7 milijardi. Nakon toga očekuje se pad nataliteta.
- U Srbiji prema podacima iz Republičkog zavoda za statistiku broj stanovnika je opao sa 7,8 miliona 1991. godine na tek nešto više od 7 miliona u 2018. godini.
- Ostale države beleže pad i starenje stanovništva, zbog sve većih migracija pretežno mlađih ljudi zbog potrage za boljim uslovima života.

- Veliki problem je obezbediti količine hrane koje će zadovoljiti rast broja stanovnika i istovremeno osigurati bezbednost hrane.
- Ekonomista Tomas Maltus je smatrao da će uslovi u kojima će živeti najsiromašniji ostati nepromenjeni nezavisno od napretka tehnološkog procesa.
- Po njemu u dugom roku broj stanovnika zavisi od dva faktora: raspoložive hrane i stope mortaliteta.

- **Proizvodnja hrane je ograničena sa tri faktora:**
 1. Resursima,
 2. Tražnjom za hranom i
 3. Klimatskim promenama.
- Mesto preseka ove tri krive predstavlja tzv. Sigurni prostor.
- Povećanjem produktivnosti, izmenama režima ishrane i eliminisanjem otpada hrane utičemo na pomeranje krive tražnje. Na taj način se povećava sigurni prostor, kako bi proizvodnja hrane bila dovoljna da prehrani rastući broj stanovnika.
- Trenutno se obrađuje oko 1,5 milijarda ha ili oko 12% ukupne kopnene površine planete.

- Zahtevi tržišta i promena sistema ishrane ohrabрили su velike korporacije da vrše istraživanja i sve direktnije nude GMO namirnice na tržištu.
- Dobre strane istraživanja: rešavanje problema bolesti; insekti...
- Loše strane istraživanja: genetsko modifikovanje semena i namirnica.

SVE ŠTO TREBA DA ZNATE O

G M O

GENETIČKI MATERIJAL
DEO BILJKE, ŽIVOTINJE, GLJIVE, MIKROORGANIZMA, VIRUSA ILI VIROIDA KOJI SA DRŽI NASLEDNU INFORMACIJU.

GENETIČKI MODIFIKOVAN ORGANIZAM
ORGANIZAM ČIJI JE GENETIČKI MATERIJAL PROMENJEN METODAMA SAVREMENE BIOTEHNOLOGIJE.

MODIFIKOVANI ŽIVI ORGANIZAM SVAKI GMO ILI PROIZVOD OD GENETIČKI MODIFIKOVANOG ORGANIZMA KOJI JE SPOSOBAN ZA RAZMNOŽAVANJE I PRENOS GM. UKLJUČUJUĆI I STERILNI ORGANIZAM KOJI JE SPOSOBAN ZA RAST.

- Izdvajanja za istraživanja u oblasti poljoprivrede

DRŽAVA	milijarde \$
SAD	4,8
KINA	4,1
JAPAN	3,1
INDIJA	2,1
BRAZIL	1,4
FRANCUSKA	1,2
AUSTRALIJA	0,6
RUSIJA	0,4

Globalizacija

- **Globalizacija** - proces u kome preduzeća i druge organizacije razvijaju međunarodni uticaj ili započinju rad na međunarodnom nivou.
- **Efekti globalizacije:**
 1. simultana konkurencija na svakom tržištu, između mnogobrojnih novih konkurenata iz svih zemalja.
 2. internacionalizacija proizvodnje
 3. rastuća međuzavinost
 4. intraindustrijski model međunarodne trgovine
 5. smanjen je značaj klasičnih oblika trgovine
 6. strane direktne investicije postale su kamen temeljac
 7. finansijski sektor je u uskoj sprezi sa industrijskim sektorom
 8. konkurentnost
 9. tradicionalni koncept ekonomije
 10. koncept virtualnog tržišta

11. strategijske alijanse
12. globalne strategije preduzeća
13. parcijalni marketing industrijskih i trgovinskih kompanija
14. model mrežne ekonomije
15. nacionalna konkurentnost „proverava“ se na globalnom tržištu
16. menja se organizaciona, menadžerska i marketing strategija preduzeća
17. afirmiše se virtuelni lanac snabdevanja transnacionalnih kompanija
18. institucionalne i funkcionalne inovacije transnacionalnih kompanija
19. vlasnici, menadžeri i zaposleni postaju deo svetskog tržišta i pod „kontrolom“

- Globalizacija označava ekonomski, politički i kulturni proces koji je omogućen brzim razvojem na poljima transporta i komunikacija, a koji je često vođen željom velikih korporacija za osvajanjem novih tržišta. On je istovremeno i kontroverzan proces.

Globalizacija i uspon informacionih tehnologija

- sve veća rasprostranjenost Interneta i mobilne telefonije ubrzava procese globalizacije
 - sve veći broj ljudi se međusobno povezuje korišćenjem ovih tehnologija na mestima koja su ranije bila informaciono zapuštena
 - ostvarena je vizija Maršala Makluana o svetu kao o „globalnom selu“.
- „Rat i mir u globalnom selu (1968)“

Problemi epohe globalizacije

- Međunarodni terorizam (događaj koji je promenio odnose u savremenom svetu: napad na Svetski trgovinski centar u Njujorku)
- Kompjuterski virusi (dizajnirani su tako da uništavaju ili onesposobljavaju računare povezane u velike računarske mreže)
- Klimatske promene- globalno otopljenje (“Zemlja je klevka čovečanstva, ali i u klevci se ne može večito živeti” Konstantin Eduardovič Cijalkovski)
- Zaštita intelektualne svojine (Borba protiv ilegalnog posedovanja i korišćenja intelektualne svojine – softvera, filmova, muzike, kompjuterskih igara. BCSA. 97% svih patenata poseduju razvijene zemlje.)
- Droga (bolesti zavisnosti)

Globalizacija i proizvodnja hrane

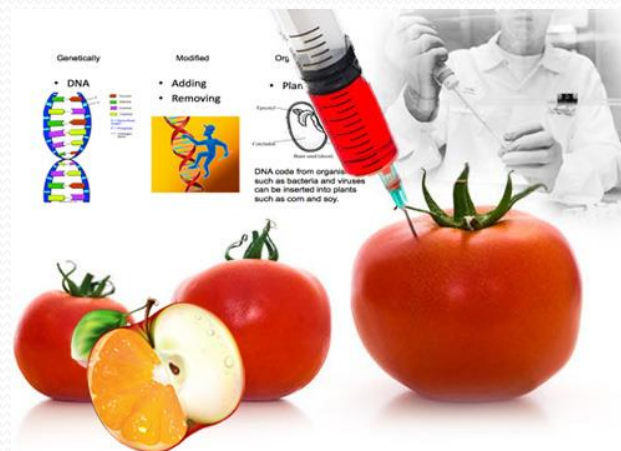
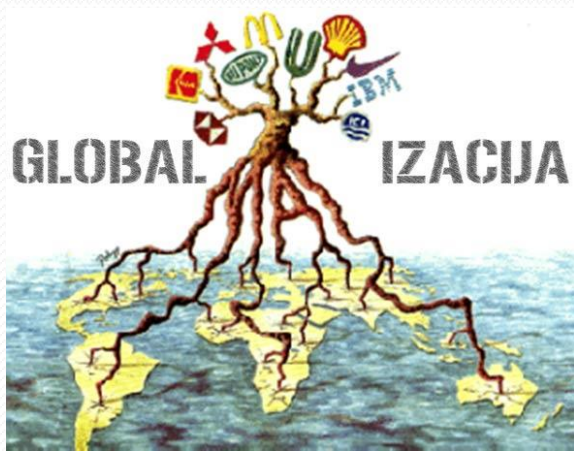
- „Misli globalno, radi lokalno“
- Pozitivna strana:
- Povećana trgovina doprinosi materijalnom bogatstvu i prosperitetu
- Hrana iz dalekih zemalja uključuje se u preovlađujući način ishrane jedna nacije
- Uvođenje novih kultura u lokalnu poljoprivredu

- Negativna strana:
- Gaženje raznovrsnih kultura širom sveta
- Otušivanje lokalnih resursa za potrebe svetskog tržišta
- Poljoprivredni proizvodi iz lokalne proizvodnje postaju jeftiniji u odnosu na uvozne
- Traganje za genetskim patentima, uz pristup lokalnim i nacionalnim tržištima hrane
- Promena sistema ishrane- prednost mesu i mesnim prerađevinama u odnosu na žitarice i mahunarke (zastupljenost raznih bolesti)

- Sve navedeno dovodi do globalne zdravstvene krize zbog suptilnog uvođenja genetski modifikovanih sastojaka u namirnice masovne potrošnje.
- Kao reakcija na ovu situaciju jača otpor potrošača, poljoprivrednih proizvođača, boraca za zaštitu životne sredine i sl. koji smatraju da treba ograničiti moć globalnih korporacija i očuvati raznolikost biljnog i životinjskog sveta.

Pandemija zvana „CORONA VIRUS“, COVID-19

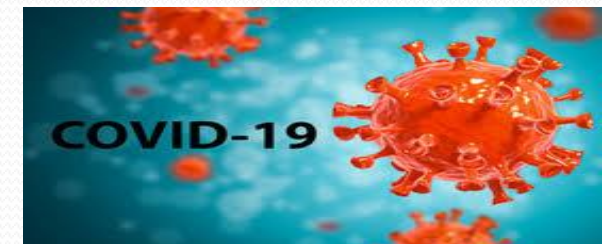
Postavlja se pitanje: „*Da li bismo se mogli suočiti sa globalnim nedostatkom hrane u mesecima koji dolaze?*“

- Glavni ekonomista pri Organizaciji Ujedinjenih nacija za hranu i privredu, Maksimo Kalen je izjavio: „Dugotrajna pandemijska kriza mogla bi brzo da optereti lance snabdevanja hranom, složenu mrežu interakcija koja uključuje poljoprivrednike, poljoprivredna ulaganja, preradu biljaka, utovar, trgovce na malo i drugo“
- Panična kupovina i gomilanje zaliha = zabrinutost trgovina za inventar

KO JE POD NAJVEĆIM RIZIKOM?

1. Velike industrijske države-lanci snabdevanja hranom su duži, složeniji i verovatno ugroženiji.
2. Manje industrijske, ruralnije i agrarne ekonomije – lanci snabdevanja su uglavnom kraći i jednostavniji.
3. Ostala roba-pšenica, kukuruz i soja, prodaju se i otpremaju na veliko. Postoji više tačaka na kojima lanac snabdevanja može biti poremećen.

-Ograničene zalihe = porast cena
Ne samo lokalno, već i na globalnom nivou u pojedinim slučajevima.

1. Koji su najveći problemi vezani za hranu a uslovljeni su rastom broja stanovnika?
2. Koje su pozitivne i negativne strane globalizacije u procesu proizvodnje hrane?
3. Na koji način pandemija corona virusa utiče na snabdevanje hranom?